

Handreiking Taalcoaching in de Inburgering

Gemeenten

TAALCOACHING

het
begint
met
taal

TAALCOACHING
VERGROOT
JE WERELD

Inhoudsopgave

Inleiding	3
1. Waarom taalcoaching in de inburgeringsroutes hoort	4
2. Aan de slag: taalcoaching in de inburgering organiseren	8
3. Bijlage - Taalvrijwilligers in/rondom de klas	17

Handreiking Taalcoaching in de Inburgering

Gemeenten

TAALCOACHING

Inleiding

In de nieuwe wet inburgering, die per 1 juli 2021 in gaat, staat duaal leren - de taal in combinatie met participatie - centraal. Taalcoaching speelt hierbij een belangrijke rol: een nieuwe taal leer je het snelst door goed taalonderwijs én veel oefenen in de praktijk (taalkilometers maken)¹. Dankzij het oefenen met een taalvrijwilliger buiten de les, leren inburgeraars de Nederlandse taal beter, vergroten zij hun netwerk en participeren ze sneller in de samenleving. In tijden van corona blijkt des te meer hoe belangrijk het oefenen van de taal en in contact zijn met mensen is voor de participatie van nieuwkomers².

“Door de taal te leren krijg je contacten, word je actief en heb je minder pijn.”

Nieuwkomer Anwar Manlasadoon

Rol van gemeenten is cruciaal

“De combinatie van het leren van de taal en participeren versterkt elkaar en kan niet los van elkaar worden gezien als het gaat om het volwaardig meedoen in de maatschappij. Dit vereist een duaal karakter van inburgeringstrajecten.”³

Als gemeente speel je een sleutelrol in het verbinden van formele educatie en taalcoaching, waardoor inburgeraars sneller het verwachte taalniveau halen en doorstromen naar bijvoorbeeld werk. Met deze Handreiking Taalcoaching in de Inburgering willen we je graag inspireren, motiveren en ondersteunen om taalcoaching succesvol in te zetten in de leerroutes. Je leest waarom alle inburgeraars, zoals asielstatushouders en gezinsmigranten⁴, profiteren van taalcoaching, welke aandachtspunten er zijn bij de inkoop en hoe je deze combinatie van aanbod slim kunt organiseren.

Taalcoaching is er in verschillende vormen, in deze handreiking gaan we vooral in op 1-op-1 taalcoaching met als aanvulling het taalcafé en taalgroepjes. Met taalcoach-organisaties bedoelen wij alle maatschappelijke organisaties die taalcoaching organiseren, zoals zelfstandige vrijwilligersorganisaties, bibliotheken, welzijnsorganisaties, Samen-Spraak, Humanitas, VluchtelingenWerk en taalhuizen.

De handreiking is ontwikkeld door Stichting Het Begint met Taal, in samenspraak met taalcoach-organisaties, taalscholen, gemeenten en de werkvloer. Voor taalscholen en taalcoach-organisaties zijn aparte handreikingen beschikbaar via [onze website](#).

Meer informatie

Heb je na het lezen van deze handreiking vragen? Neem dan [contact](#) met ons op voor een adviesgesprek.

Veel leesplezier! Stichting Het Begint met Taal

6 1

Waarom taalcoaching in de inburgeringsroutes hoort

In dit hoofdstuk zetten we de voordelen van taalcoaching op een rij. We gaan in op de combinatie van inburgeringsonderwijs en op de inburgering afgestemde taalcoaching door getrainde vrijwilligers. Verder krijg je praktische tips over hoe je taalcoaching onderdeel kunt maken van de inburgering en van de kennis, ervaring en informatie van taalcoach-organisaties kunt profiteren.

“Het inzicht dat een taalmaatje geeft in de cultuur en in het taalgebruik is goud waard. Het gaat vaak om hele simpele dingen. Oogcontact. Een knikje hier en een bevestigende ‘mm’ daar. Want het zijn juist ongeschreven regels die taalgebruik een succesvolle beleving maken.”

NT2-docent *Elske Minnema van TopTaal Woerden*

Wat is taalcoaching in de inburgering

Taalcoaching is voor alle inburgeraars en in alle routes van toegevoegde waarde, juist omdat vrijwilligers maatwerk bieden. Een PIP (Persoonlijk plan Inburgering en Participatie) waarbij het op maat oefenen buiten de les gecombineerd wordt met formeel onderwijs, zorgt voor effectievere inburgeringstrajecten, blijkt uit de pilots. Voor taalcoaching in de inburgering is 1-op-1 de meest geschikte vorm om maatwerk voor de inburgeraar te bieden⁵. Aanvullend kunnen taalcafés en kleine spreekgroepjes worden ingezet. Taalvrijwilligers ondersteunen de inburgeraar bij het maken van ‘taalkilometers’ tijdens het inburgeringstraject. Ze oefenen praktijkgericht, op een laagdrempelige en speelse manier, de Nederlandse taal én besteden veel aandacht aan het herhalen en inslijpen. In een taalcoach-traject spreken een taalvrijwilliger en nieuwkomer(s) wekelijks af, zo’n anderhalf uur per keer. Doordat ze een sociale band opbouwen en elkaars netwerk leren kennen, ontstaat meer begrip voor elkaars denkwijzen en cultuur. Taalcoaching draagt eraan bij dat nieuwkomers sneller kunnen participeren in onze samenleving.

“Het nieuwe inburgeringsstelsel geeft met de drie leerroutes en de combinatie van taal- en participatie-componenten uitstekende mogelijkheden om combinaties te maken van formeel- en non-formeel onderwijs en sociale activiteiten,”

Uit de handreiking van beleid naar inkoop in de inburgering voor gemeenten, PIANO

Taalcoaching kan er per route als volgt uitzien:

1. **B1-route:** De inburgeraar gaat met een taalvrijwilliger gericht oefenen met de spreekvaardigheid en woordenschat van de taalmethode. Dankzij het 1-op-1 contact bieden taalvrijwilligers maatwerk. Met name om de niveaustap van A2 naar B1 te kunnen

maken, heeft de inburgeraar behoefte aan veel taalcontact. Aanvullend kunnen inburgeraars gebruikmaken van taalcafés en oefengroepjes. Ook is het mogelijk dat de inburgeraar, tijdens zijn of haar stage, werkvoorbereiding of eenmaal aan het werk, gebruikmaakt van taalcoaching op de werkvloer.

2. **Onderwijsroute:** De inburgeraar gaat met een taalvrijwilliger gericht oefenen met de spreekvaardigheid en heeft daarbij extra focus op toeleiding naar opleiding, stage en/of werk. Het Nederlandse onderwijs heeft wellicht een onbekende werkwijze of aanpak voor de inburgeraar, daarin kan de taalvrijwilliger begeleiden. Inburgeraars die deze route volgen kunnen zelf ook met taalvragen komen die ze graag met hun taalvrijwilliger willen oefenen.
3. **Zelfredzaamheidsroute (Z-route):** De taalvrijwilliger ondersteunt de inburgeraar met het oefenen van de spreekvaardigheid, en het op speelse wijze herhalen en inslijpen van de woordenschat. De ondersteuning kan zich ook richten op het participatiedeel door het oefenen van praktijksituaties. Een taalvrijwilliger kan net dat steuntje in de rug zijn om een volgende stap te zetten. Aanvullend kunnen inburgeraars gebruikmaken van taalcafés en oefengroepjes; eventueel gecombineerd met een werkcomponent (taalcoaching op de werkvloer).

Inhoud en vorm van de taalcoaching

Bij de taalcoaching staat het oefenen van de spreek- en luistervaardigheid centraal. De taakverdeling is: de NT2-docent behandelt wekelijks de nieuwe lesstof in het inburgerings-traject, de taalcoach herhaalt en oefent de spreekvaardigheid en woordenschat van de desbetreffende lesstof. Zo kunnen de taalcoach en de inburgeraar aan de slag gaan met de volgende onderdelen:

- Oefenen spreek- en luistervaardigheid en woordenschat van de taalmethode inburgering. Het gaat om een speelse en laagdrempelige manier van herhalen en inslijpen. Men oefent de stof van het hoofdstuk dat op school op dat moment wordt behandeld of net is afgerond;
- *Er op uit*-onderdeel uit de lesmethode toepassen in de praktijk;
- Als de inburgeraar hier om vraagt: afgebakende oefentaken, bijvoorbeeld lezen of maken van oefenexamens. Bij vragen over grammatica of schrijfvaardigheid verwijst de taalcoach naar de NT2-docent;
- Oefenen van praktijksituaties passend bij het participatiedeel;
- De individuele taalvraag van de inburgeraar uit zijn of haar leefsituatie;
- Het oefenen van werктаal/beroepstaal gecombineerd met praten over hoe in Nederland sociale interactie in een werksituatie verloopt. Denk hierbij aan verjaardagen, pauzes, onderlinge verhoudingen tussen collega's en leidinggevenden, enzovoort.

De voordelen van taalcoaching

Uit tal van onderzoeken⁶ blijkt dat taalcoaching, het wekelijks oefenen met een getrainde taalvrijwilliger, veel oplevert. Dankzij taalcoaching:

- Leren nieuwkomers de Nederlandse taal sneller: hun woordenschat neemt toe, ze durven de taal toe te passen en krijgen meer zelfvertrouwen;

- Bouwen nieuwkomers een vertrouwensrelatie op met 'hun' taalcoach en groeit de behoefte om dingen te delen, uit te wisselen; de sociale component van communicatie die zo belangrijk is bij het verwerven van een taal;
- Via de taalvrijwilliger bouwen nieuwkomers een breder netwerk op, en andersom;
- Vinden nieuwkomers sneller hun weg naar werk, studie en opleiding: hun zelfredzaamheid neemt toe;
- Ontstaat er meer begrip tussen vrijwilligers en nieuwkomers; de koppels vervullen een ambassadeursrol in de maatschappij.

“Taal is als de sleutel van een huis, pas als je de taal spreekt kun je naar binnen en wordt je wereld groter.”

Nieuwkomer Jamal

“Ik oefende wekelijks met Suji. Allerlei thema's kwamen aan bod: naar de dokter gaan, gezond eten, de kringloopwinkel, de voedselbank en werk zoeken. Inmiddels werkt Suji bij een Utrechtse bank. We hebben nog altijd contact met elkaar via berichtjes.”

Arien Heering, taalvrijwilliger in Zeist

Voordelen van taalcoach-organisaties

Stichting Het Begint met Taal adviseert gemeenten (en taalscholen) om taalcoaching bij een of meer ervaren taalcoach-organisatie(s) te beleggen. Door samen te werken is de tijdsinvestering om taalcoaching in de inburgering op te zetten minimaal: als gemeente en/of taalschool kun je meteen gebruik maken van de kennis, kunde en ervaring van de taalcoach-organisaties voor een effectieve en succesvolle ondersteuning van de inburgeraars. De andere voordelen van de uitvoering door een taalcoach-organisatie zijn:

- 1. Aansturing vrijwilliger:** Professionele aansturing van vrijwilligers is essentieel om tot goede resultaten te komen. Taalcoach-organisaties hebben doorgaans jarenlange ervaring met het werken met vrijwilligers. Zij weten wat je als organisatie moet doen in de verschillende fasen van de samenwerking met vrijwilligers, hoe je effectief interventies pleegt en hoe je dit efficiënt organiseert.
- 2. Kwaliteit:** De meeste taalcoach-organisaties zijn verenigd in het landelijke platform van Stichting Het Begint met Taal en werken continu aan de verbetering van hun kwaliteit. Zij werken op basis van de [10 succesfactoren voor effectieve taalcoaching](#), zo volgen vrijwilligers onder andere een uitgebreide basistraining. Alle aangesloten taalcoach-organisaties hebben toegang tot alle [taalcoach-materialen, trainingen en adviezen](#) van Stichting Het Begint met Taal.
- 3. Breed bereik:** Organisaties die taalcoaching organiseren, bereiken doorgaans grote groepen anderstaligen, zoals gezinsmigranten, arbeidsmigranten, nieuwkomers zonder inburgeringsplicht, ex-inburgeraars en oudkomers.
Via de taalhuizen is er een directe link met ander aanbod voor anderstaligen. Taalcoach-organisaties zijn zo waardevolle netwerkpartners.

Taalcoaching is voor alle inburgeraars en in alle routes van toegevoegde waarde

“Als iemand vooruitgaat in taal, zie je dat terug in de domeinen zorg, arbeid, welzijn, wonen, opvoeding en digitale inclusie. Alles hangt samen.”⁷

Professor Maurice de Greef

De combinatie is belangrijk

Wetenschappelijk onderzoek⁸ toont aan dat het leren van een tweede taal het meest succesvol is als je een taal cursus volgt met een gekwalificeerde docent én zo veel mogelijk taalcontact aangaat, zie het Volunteers in Migrant Education (VIME)-model. Taalcoaching verrijkt en versterkt formele educatie doordat de inburgeraars meer oefen- en contactmomenten krijgen voor het leren én verwerven van de Nederlandse taal. Hierdoor worden de integratie- en participatiekansen van de nieuwkomers vergroot. Meer informatie over het VIME model is te vinden via [deze pagina](#).

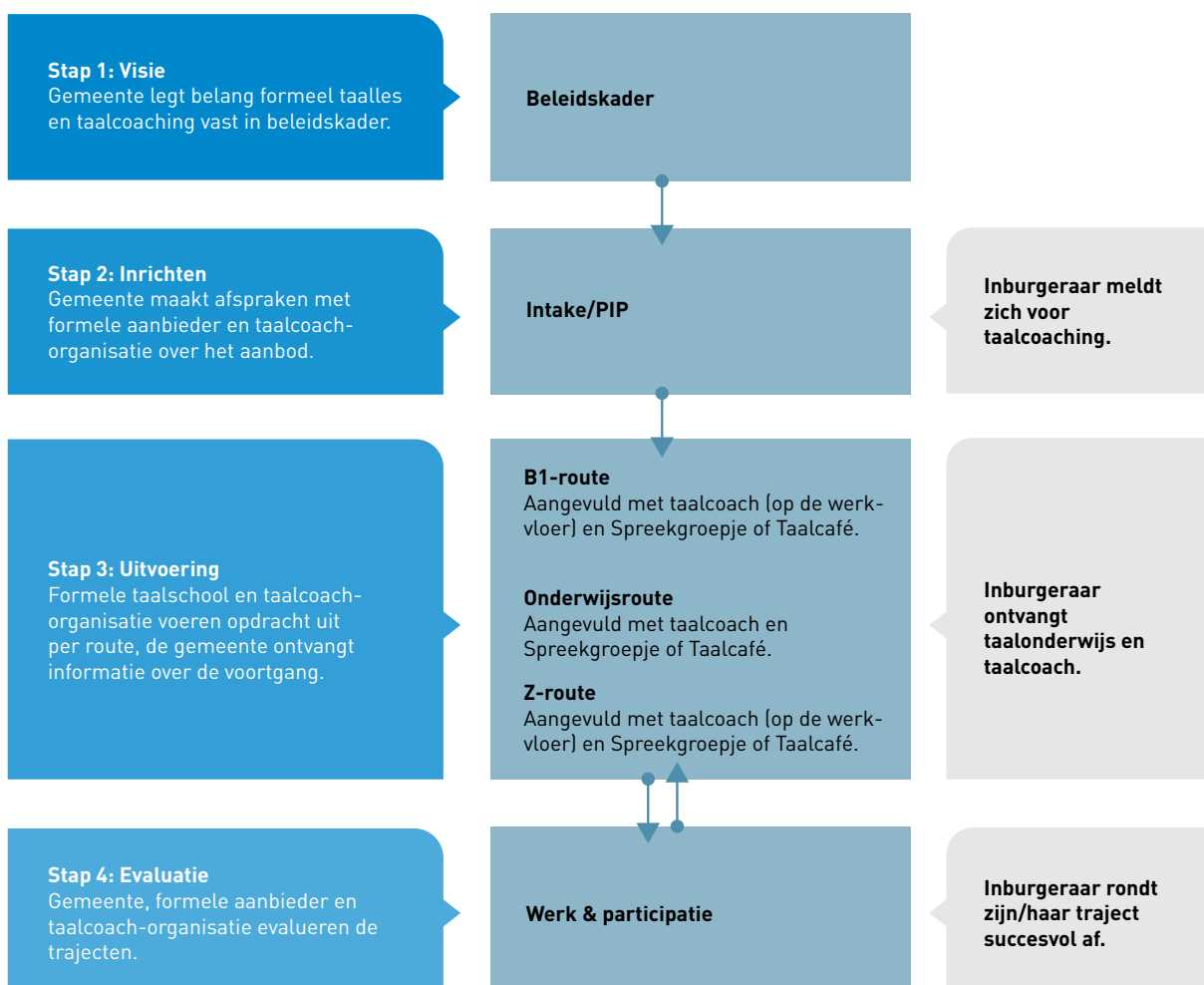
2

Aan de slag: taalcoaching in de inburgering organiseren

In dit hoofdstuk lees je hoe Taalcoaching in de Inburgering er in de praktijk uit kan zien. Aan de hand van vier stappen leggen we uit hoe de combinatie van formele educatie en taalcoaching efficiënt en effectief kan worden ingericht.

Model Taalcoaching in de Inburgering

Onderstaand model laat de stappen zien die er nodig zijn om de combinatie tussen formele educatie en taalcoaching in de inburgering te organiseren.

Stap 1

Stap 1: Visie

Gemeente legt belang formeel taalles en taalcoaching vast in beleidskader

In gesprek

Als verantwoordelijke voor het beleid en de inkoop van de nieuwe inburgeringstrajecten speel je als gemeente een sleutelrol in het verbinden van formele educatie en taalcoaching. Een belangrijke stap hierin is om in het gemeentelijk beleidskader vast te leggen dat in de PIP altijd de combinatie van taalles en taalcoaching wordt gezocht.

Ons advies is om in een open gesprek met de taalcoach-organisatie(s) en de taalschool (of taalscholen) te bespreken wat zij hierin binnen de gemeente kunnen betekenen. Houd er rekening mee dat sommige taalcoach-organisaties zelf niet het contact opnemen, maar wel heel graag willen samenwerken. Is er een taalhuis actief in jouw gemeente, dan kun je hen vragen een bijeenkomst te organiseren waaraan alle formele en non-formele taalaanbieders deelnemen. Een mooie kans om de partijen te leren kennen, te horen wat elk van hen te bieden heeft en te bespreken hoe er samengewerkt kan worden om inburgeraars het juiste maatwerk te bieden. De inbreng van deze ervaren organisaties zal helpen om het gemeentelijk beleid verder vorm te geven.

Vormen van samenwerking

Er zijn verschillende vormen van samenwerking mogelijk. De taalschool kan opdrachtnemer zijn van de gemeente, met de taalcoach-organisatie als onderaannemer. De taalcoach-organisatie kan zelf ook rechtstreeks opdrachtnemer van de gemeente zijn. In dat laatste geval heeft de gemeente als opdrachtgever naast de inkooprelatie met de taalschool, een rechtstreekse subsidie of inkooprelatie met de taalcoach-organisatie. Dit heeft de volgende voordelen voor taalschool en taalcoach-organisatie:

- Gelijkwaardigheid als partners, de eigenheid (kracht, karakter en deskundigheid) van elke partij is gewaarborgd;
- Taak en verantwoordelijkheid van elke partij zijn duidelijk vastgelegd, naar elkaar en met de gemeente (opdrachtgever);
- Voor de inburgeraar is duidelijk dat hij/zij te maken heeft met twee onafhankelijke organisaties en een eigen verantwoordelijkheid heeft in de relatie met de taalcoach en met de taalaanbieder.

Tip

Te nemen stappen voor gemeenten:

- Neem taalcoaching als onmisbaar onderdeel van de inburgering op in het gemeentelijke beleidskader.
- Oriënteer je op de taalcoach-organisaties in jouw gemeente of arbeidsmarktregio (raadpleeg www.taalcoaching.nl voor een actueel overzicht). Indien je regionale afspraken wilt maken, is het handig om met de verschillende taalcoach-organisaties in gesprek te gaan. Stichting Het Begint met Taal kan hierbij faciliteren.
- Vraag taalcoach-organisaties in je gemeente om advies om inzicht te krijgen in de kenmerken en behoeften van de verschillende groepen inburgeraars waarvoor je een aanbod gaat organiseren, zoals gezinsmigranten.
- Bepaal vervolgens het gewenste/benodigde aanbod per leerroute. Stel een mooie ambitie vast, zoals 'voor iedere inburgeraar een taalvrijwilliger'.
- Formuleer in je inkoopstrategie of de taalcoach-organisatie subsidie ontvangt voor het organiseren van taalcoaching (publiekrechtelijk overeenkomst) of dat je dit toch in inkoop onderbrengt (privaatrechtelijke overeenkomst, bijvoorbeeld via aanbesteding). Ons advies: het subsidie instrument past beter bij de status taalcoach-organisatie.
- Formuleer in je subsidieaanvraag/bestek wat je verwacht van een taalcoach-organisatie en houdt rekening met het informele karakter van taalcoaching.

Stap 2

Inrichten

Gemeente maakt afspraken met formele taalaanbieder en taalcoach-organisatie over het aanbod

Plan van aanpak en werkafspraken

Als je eenmaal samen hebt vastgesteld dat taalcoaching niet mag ontbreken in de inburgering, maak je met elkaar werkafspraken over taalcoaching. In een (gezamenlijk) plan van aanpak beschrijf je de uitwerking per route, met daarbinnen de mogelijkheden voor maatwerk binnen de PIP's, de werkafspraken en de (globale) taakverdeling. In welke fase wordt taalcoaching bijvoorbeeld ingezet? Sommige inburgeraars kunnen taalcoaching wellicht al snel gebruiken naast de NT2-lessen, voor anderen kan een taalcoach net dat steuntje in de rug zijn bij (de start van) het participatiedeel. Ook is bijvoorbeeld de motivatie van de deelnemer van belang. Hoewel de combinatie taalles en taalcoaching ideaal is, kan 'verplichte' taalcoaching slecht uitpakken. Taalcoaching werkt immers vooral als de deelnemer zelf gemotiveerd is om te oefenen; van een taalvrijwilliger kan niet verwacht worden dat die kan en wil werken met een niet-gemotiveerde inburgeraar. Welke rol heeft dan de klantmanager van de gemeente en welke de NT2-docent? In dit plan worden daarnaast (werkbare) afspraken gemaakt over de voorwaarden en eisen rondom rapportage en verantwoording. Zorg ervoor dat alle partners, waaronder jijzelf, zich kunnen vinden in deze afspraken.

Inhoud

Leg globaal vast wat de taalcoaching inhoudt. De taalcoach en de inburgeraar gaan vooral aan de slag met het oefenen van de spreekvaardigheid en woordenschat uit de taalmethode die door de taalschool voor de inburgering wordt gebruikt. De taalvrijwilliger oefent zoveel mogelijk praktijksituaties met de inburgeraar, juist omdat dit door de taaldocent onvoldoende (of niet) individueel begeleid kan worden. Daarnaast biedt de vrijwilliger maatwerk door in te spelen op de individuele taalvraag van de inburgeraar uit zijn of haar leefsituatie. Bij vragen over grammatica of schrijfvaardigheid verwijst de taalcoach naar de NT2-docent. Stichting Het Begint met Taal adviseert om vrijwilligers niet te laten helpen met het maken van huiswerk, omdat dit een belangrijke indicator is voor de docent of de cursist de lesstof zelfstandig leert.

Maak concrete afspraken over de inhoud en duur van het taalcoach-traject. De duur van een traject kan variëren van bijvoorbeeld 6 schoolmaanden met 20 taalcoach-ontmoetingen tussen de taalcoach en inburgeraar van 1,5 uur per keer of gedurende 12 schoolmaanden 40 taalcoach-ontmoetingen.

Zorg dat de taalschool en taalcoach-organisatie afspraken maken over de onderlinge samenwerking. Bijvoorbeeld hoe de coördinatoren elkaar per inburgeraar over gestarte en gestopte les- en taalcoach-trajecten informeren en met welke regelmaat zij afstemmen over voortgang en bijzonderheden rond elkaars trajecten. In het geval van het schakelen van leerroute, d.w.z. als er besloten wordt een andere route te volgen, kan het taalcoach-traject gewoon doorlopen.

De taalcoach-organisatie zorgt voor:

- Eigen intake inburgeraar voor het taalcoach-traject;
- Werving, selectie en intake van de vrijwilliger;
- Training van de vrijwilliger (met speciale aandacht voor taalcoaching in inburgering);
- De match tussen inburgeraar en vrijwilliger;
- Begeleiding van de vrijwilliger;
- (Tussentijdse) Evaluatie conform AVG met vrijwilliger en inburgeraar.

Opbrengsten en Kosten

De opbrengsten van taalcoaching zijn in hoofdstuk 2 al beschreven. De investeringskosten in taalcoaching wordt bepaald door de vorm van financiering via (bestaande of nieuwe) subsidie (publiekrechtelijke overeenkomst) of inkoop (privaatrechtelijke overeenkomst). In het laatste geval biedt de taalcoach-organisatie een taalcoach-traject voor een vaste prijs per deelnemer, de kosten per type inburgeraar zijn hierin gelijk. In de notitie '[De waarde van taalcoaching](#)' geeft Stichting Het Begint met Taal meer informatie over kosten en opbrengsten van taalcoach-trajecten. Daarnaast zijn er coördinatie uren die berekend moeten worden, kijk daarvoor naar 'Taken coördinator taalcoach-organisatie' in stap 3.

Zorg er als gemeente voor dat er genoeg middelen zijn om alle inburgeraars, dus ook gezinsmigranten, en uiteraard de al bestaande doelgroepen te bedienen.

Tip

Te nemen stappen voor gemeenten:

- Maak meerjarige afspraken met de taalschool (of taalscholen) en de taalcoach-organisatie(s) over taalcoaching, zodat de kwaliteit, herkenbaarheid en continuïteit gewaarborgd zijn.
- Zorg dat de taalcoach-organisatie en taalschool werkafspraken maken over de procedure van de taalcoach-trajecten.
- Vraag de taalcoach-organisatie(s) wat mogelijk is qua rapportage en verantwoording en waarom.

Tip: in MATCH zitten handige rapportagemogelijkheden en een impactmeting. Vraag naar de mogelijkheden bij Stichting Het Begint met Taal en/of de taalcoach-organisatie waarmee je samenwerkt.

- Stel criteria op betreffende de kwaliteit van taalcoaching, zoals de training van vrijwilligers, zorgvuldige werving, selectie en begeleiding van vrijwilligers. Benut hiervoor de [10 succesfactoren voor effectieve taalcoaching](#) van Stichting Het Begint met Taal.

Stap 3

Uitvoering

Formele taalaanbieder en taalcoach-organisaties voeren opdracht uit per route, de gemeente ontvangt informatie over de voortgang.

In de uitvoering nemen zowel taalschool als de taalcoach-organisatie de taak *coördineren taalcoaching in de inburgering* op in het takenpakket van een (betaalde) coördinator. Deze personen zijn verantwoordelijk voor de onderlinge samenwerking en overleggen over:

Taakverdeling

1. Aanmelden

De taalschool zorgt ervoor dat alle NT2-docenten hun inburgeraars in de klas stimuleren om gebruik te maken van taalcoaching, bijvoorbeeld door een inburgeraar die al een taalcoach heeft te laten vertellen of door de taalcoach-organisatie een presentatie te laten geven.

De klantmanager zorgt ervoor dat de inburgeraar zich zelf meldt bij jouw taalcoach-organisatie, dit is belangrijk als check op de motivatie.

De taalschool brengt de taalcoach-organisatie op de hoogte van de verschillende routes en gebruikte taalmethode van de betreffende taalschool en hoe die op hoofdlijnen zijn ingericht.

2. Intake

De taalcoach-organisatie doet een eigen intake met de inburgeraar. Deze intake heeft als doel om elkaar te leren kennen, wederzijdse verwachtingen uit te spreken en extra informatie te verzamelen om een goede match te kunnen maken. Bijkomend voordeel: op deze manier is er geen AVG-risico omdat er geen overdracht van persoonlijke informatie nodig is, die verzamelt de taalcoach-organisatie zelf tijdens de intake.

Trainen van vrijwilligers

De taalcoach-organisatie traint deze groep vrijwilligers via de basistraining voor taalcoaching, aangevuld met (verdieping van) de volgende onderdelen:

- Informatie over Inburgering, het inburgeringstraject met de verschillende routes, en NT2(-methoden);
- Doelen en inhoud van de taalcoaching van inburgeraars;
- De aanpak:
  - » Hoe oefen je de spreekvaardigheid en woordenschat?
  - » Hoe speel je in op de methode die op de taalschool wordt gebruikt?
  - » Welke handvatten benut je om het oefenen in de praktijk te maximaliseren?
  - » Hoe oefen je lezen, maak je een proefexamen en geef je feedback?
  - » Wat doe je niet? Hoe om te gaan met vragen over grammatica en schrijfvaardigheid.
  - » Hoe oefen je praktijksituaties uit het participatie-deel van de inburgeraar.
  - » Individuele taalvraag van de inburgeraar, hoe pak je dat aan?
  - » Welke rol heb je als taalcoach van een inburgeraar, waar ben je aan gehouden (bijvoorbeeld rapportage)?
  - » Hoe communiceer je duidelijk met inburgeraars en stel je grenzen?

- Voor taalcoaching op de werkvloer heeft Stichting Het Begint met Taal een aparte e-learning beschikbaar.

3. Rapportage en afsluiten taalcoaching

- De taalcoach-organisatie zorgt voor (tussentijdse) rapportage en regelt de afsluiting van de taalcoaching: evaluatie door vrijwilliger en inburgeraar en een Bewijs van Deelname.
- Tip: Taalcoach-organisaties kunnen alle trajecten rapporteren via MATCH, het online registratie-, monitorings-, en evaluatiesysteem van Stichting Het Begint met Taal. In dit praktijkgerichte taalcoach-systeem zit eveneens een impactmeting verwerkt die de resultaten van deelnemers rondom spreekvaardigheid en ontmoeting en activering inzichtelijk maken. De impact-vragenlijst is ontwikkeld in samenwerking met Maurice de Greef leerstoelhouder van de UNESCO Leerstoel Volwassenen-educatie aan de Vrije Universiteit Brussel en is wetenschappelijk onderbouwd.

Overleg coördinatoren taalaanbieder en taalcoach-organisatie

De coördinatoren

- Bespreken de stand van zaken kwantitatief, aantallen aanmeldingen en deelnemers, eventuele actie.
- Delen informatie, zoals relevante informatie over trajecten taalschool, inhoud taalcoaching, ontwikkelingen, eventuele actie.
- Verzamelen vragen en opmerkingen binnen hun eigen organisaties, leggen dit aan elkaar voor en brengen de antwoorden terug naar de eigen organisatie.
- Evalueren de samenwerking en de voortgang rondom taalcoaching. Indien nodig of wenselijk sluit de gemeente hier periodiek bij aan.

Taken coördinator taalaanbieder

- Is contactpersoon voor gemeente of klantmanager(s) over taalles.
- Is vraagbaak voor NT2-docenten wat betreft taalcoaching en houdt taalcoaching op de agenda.
- Neemt deel aan periodiek overleg met de coördinator taalcoach-organisatie.
- Zorgt ervoor dat de NT2-docenten hun cursisten stimuleren om deel te nemen aan taalcoaching.

Taken coördinator taalcoach-organisatie

- Is contactpersoon voor gemeente of klantmanager(s) over taalcoaching.
- Is vraagbaak voor de vrijwilliger (inhoud taalcoaching en relatie vrijwilliger - inburgeraar)
- Speelt eventuele vragen over inburgeringsroute/-traject door naar de taalschool en/of gemeente.
- Neemt halverwege het taalcoach-traject contact op met de vrijwilliger en inburgeraar voor een tussenevaluatie en informeert regelmatig naar de stand van zaken bij de vrijwilliger.
- Neemt contact op met de taalschool en/of gemeente als de taalcoaching stroef loopt, of als de inburgeraar dreigt af te haken.
- Organiseert deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers: de basistraining (aangevuld met onderdelen taalcoaching inburgering), intervisie, workshops, informatiebijeenkomsten.
- Informeert tijdig de koppels dat afsluiting van het taalcoach-traject aanstaande is en regelt de afsluiting met vrijwilliger en inburgeraar (inclusief evaluatie en Bewijs van Deelname).
- Verzorgt de gevraagde rapportages en impactmeting (bijvoorbeeld uit MATCH).

Samenwerking op niveau coördinatoren volstaat

De vrijwilliger is voorafgaand getraind over zijn of haar rol en taken, is op de hoogte van de routes (inclusief de taalniveaus) en kan bij vragen terecht bij de coördinator van de taalcoach-organisatie. Aansturen van de vrijwilliger door de NT2-docent niet nodig is. De inburgeraar informeert de vrijwilliger bij welk hoofdstuk hij of zij op de taalschool is gebleven en wat hij of zij wil oefenen. Indien de inburgeraar stage loopt kan de vrijwilliger specifieke werksituaties oefenen. De samenwerking tussen de coördinatoren volstaat zo.

De NT2-docent wordt regelmatig geïnformeerd door de coördinator van de taalschool over de algemene inhoud van taalcoaching en welke inburgeraars een taalcoach hebben.

Daarmee volstaat samenwerking tussen alleen de coördinatoren. Ook blijft op deze manier de vertrouwensrelatie tussen inburgeraar en taalcoach zuiver.

Tip

Te nemen stappen voor gemeenten:

- Stimuleer het gebruik van MATCH door de taalcoach-organisaties van Stichting Het Begint met Taal en benoem dit in de subsidievoorwaarden, het bestek en/of beleidsplan.
- Spreek periodiek af wat je elkaar verwacht en loop af en toe eens mee met een taalcoach-koppel.

Stap
4

Evaluatie

Gemeente, formele aanbieder en taalcoach-organisatie evalueren de samenwerking

Het is verstandig om regelmatig samen met de taalschool en taalcoach-organisatie(s) te evalueren, zodat je elkaar goed op de hoogte houdt van wat wel en niet goed loopt. De vorm en inhoud van de formele rapportage aan de gemeente is al vastgelegd in stap 2.

Tip

Te nemen stappen voor gemeenten:

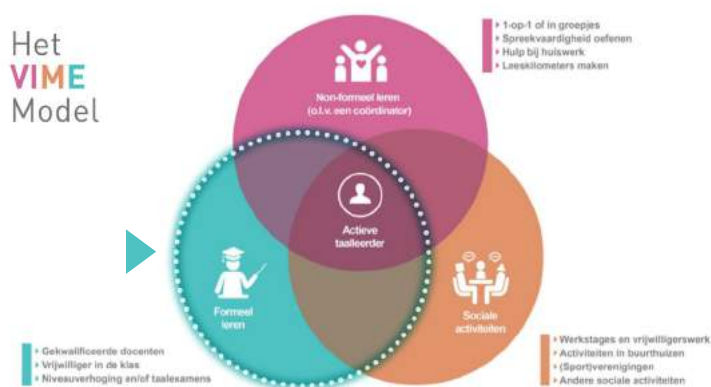
- Evalueer regelmatig de trajecten met de taalcoach-organisatie en taalschool. Besteed hierbij aandacht aan de kwantitatieve en kwalitatieve resultaten en de onderlinge samenwerking.
- Zorg voor goed opdrachtgeverschap. Denk hierbij aan continuïteit en wees transparant over de verwachtingen vanuit de gemeente.

3

Bijlage - Taalvrijwilligers in/rondom de klas

Naast de combinatie van formeel onderwijs en taalcoaching naast de lessen, is het ook waardevol om taalvrijwilligers in en rondom de klas in te zetten. De meeste taalscholen organiseren dat samen met een taalcoach-organisatie. In deze bijlage lees je hoe je dit kunt organiseren en welke ondersteuning Stichting Het Begint met Taal biedt.

Taalvrijwilliger en formeel leren

Taalvrijwilligers in de klas of op de school bieden NT2-docenten extra ondersteuning bij de inburgeringslessen. In het VIME-model komt deze rol van taalvrijwilliger bij het formeel leren, met als doel niveauperhoging, terug. De taalvrijwilliger in de klas wordt aangestuurd door de NT2-docent, deze draagt immers de verantwoordelijkheid voor het leerproces.

Taalvrijwilliger in de klas

De mogelijke inzet van taalvrijwilliger(s) in de klas is:

- Als extra hulp werken in tweetallen of groepjes volgens de NT2-methode;
- Extra oefenen spreek- en luistervaardigheid: spreekopdrachten in tweetallen, kleine groepjes;
- Herhalen woordenschat: op speelse manier inslijpen;
- Leesvaardigheid: teksten lezen in kleine groepjes;
- Praktijkles: een groepje begeleiden;
- (Technisch) assistent bij het zelfstandig werken achter de computer, ondersteuning bij de digitale vaardigheden van de inburgeraar;

Let op: een taalvrijwilliger in de klas is bedoeld als extra ondersteuning, niet als (gedeeltelijke) vervanging van de NT2-docent.

De taalcoach-organisatie kan de werving, selectie en training van de taalvrijwilliger in de klas organiseren. Samen met de taalschool bespreken zij wie wat doet en welke vergoeding nodig is. Een taalschool kan het ook zelf organiseren en daarvoor gebruikmaken van de ondersteuning van Stichting Het Begint met Taal (zie hieronder).

Taalcafé op school

Het principe van het Taalcafé is dat kleine groepjes anderstaligen gesprekken voeren onder begeleiding van een vrijwilliger. Elk groepje heeft één of twee vrijwilligers. Zij stimuleren deelname aan het gesprek en zorgen dat iedereen aan het woord komt. Doelen van het taalcafé zijn het spreken bevorderen en zo 'taalkilometers' maken. Het is geen les en er worden geen aantekeningen gemaakt, de nadruk ligt op spreek- en luistervaardigheid en elkaar ontmoeten. Het Taalcafé heeft de vorm van een inloop, je hoeft je niet aan te melden en je hoeft niet elke keer te komen. Als taalschool kun je ervoor kiezen een taalcafé op school te organiseren, samen met een taalcoach-organisatie of bibliotheek. Een taalcafé kan eventueel per route worden georganiseerd, voor meer homogene groepen en meer maatwerk qua gespreksthemas. Door deel te nemen aan een Taalcafé versterken deelnemers hun sociale netwerk en komen met een breder scala aan gespreksonderwerpen in aanraking.

Ondersteuning Stichting Het Begint met Taal

Vanuit Stichting Het Begint met Taal is de volgende ondersteuning voor taalscholen beschikbaar:

- Training voor taalvrijwilligers in de klas en tijdens taalcafés;
- Materiaal voor taalvrijwilligers in de klas en tijdens taalcafés;
- Verdiepingswebinars- en trainingen;
- MATCH (voor registratie, evaluatie en monitoring).

De combinatie van het
leren van de taal
en participeren
versterkt elkaar.

Meer informatie

Heb je na het lezen van deze handreiking vragen? Neem dan contact met ons op via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl. We denken graag met je mee!

Stichting Het Begint met Taal

Stichting Het Begint met Taal is expert op het gebied van taalcoaching. Als landelijk platform ondersteunen wij 170 organisaties die taalcoaching bieden, verspreid over zo'n 400 locaties in Nederland. We vergroten de bekendheid en effectiviteit van taalcoaching met materiaal, advies en training. Ook werken we samen met gemeenten, werkgevers, formele taalaanbieders en instellingen in het sociale domein. Samen zorgen we ervoor dat elke week opnieuw duizenden nieuwkomers en vrijwilligers met elkaar in gesprek gaan, samen de taal oefenen en elkaars cultuur ontdekken. Taalcoaching vergroot je wereld!

Adresgegevens

De Alchemist, Gebouw 1
Koningin Wilhelminalaan 8
3527 LD Utrecht

¹ Zie [Memorie van toelichting wetsvoorstel wet inburgering \(2020\)](#), p.7 "Om volwaardig te kunnen meedoen in de maatschappij is een ander belangrijk principe van het nieuwe inburgeringsstelsel dat het leren van de taal wordt gecombineerd met participeren. Bij het leren van taal kan het oefenen in de praktijk, door stages, (vrijwilligers) werk of bijvoorbeeld met een taalvrijwilliger via taalcoaching buiten de les (non-formeel onderwijs) een belangrijke aanvulling zijn op de lessen in de klas (formeel onderwijs). Het kan ervoor zorgen dat inburgeringsplichtigen de Nederlandse taal sneller en beter leren en dat zij meer maatschappelijke contacten hebben. Kortom: de combinatie van het leren van de taal en participeren versterkt elkaar en kan niet los van elkaar worden gezien als het gaat om het volwaardig meedoen in de maatschappij. Dit vereist een duaal karakter van inburgeringstrajecten."*

² Zie bijvoorbeeld de successen van online taalcoaching, zoals [Kletsmaatjes](#).

³ Regels over inburgering in de Nederlandse samenleving, [Memorie van Toelichting](#), Tweede Kamer der Staten-Generaal (2020).

⁴ De nieuwe wet inburgering maakt onderscheid in verschillende type inburgeraars, zoals statushouders en gezinsmigranten, elk met hun eigen regelgeving.

⁵ of eventueel 1-op-2 taalcoaching, bijvoorbeeld als de groep deelnemers groter is dan de groep vrijwilligers.

⁶ Zie onderzoeken: Opbrengsten van taalcafés en cursussen digitale vaardigheden KB en Probiblio (2018), Verduurzamen van informele taalondersteuning Verwey-Jonker Instituut (2013), Meer dan taal alleen Regioplan (2011).

⁷ <https://www.telmeemetaal.nl/succesverhalen/algemeen/investeren-taaltrajecten-sociale-domein-loont-2/>

⁸ Achtergrondinformatie over tweede taalverwerving, ITTA (2019).

taal
verbindt
ons
allemaal

TAALCOACHING
VERGROOT
JE WERELD

Het Begint met Taal

info@hetbegintmettaal.nl
www.hetbegintmettaal.nl